

Naar een schilderij van G. Stuart

GEORGE WASHINGTON

22 FEBR. 1732—14 DEC. 1798

ER IS DIKWILS IETS ONTROERENDS IN te zien, hoe God zijn groote mannen kiest. Heel vaak gaat zulk een leven voort langs kalme wegen, totdat er plotseling een wending komt en de weg langs rotsen naar de hoogte gaat, naar de . . . eenzaamheid, waar God den mensch losmaakt van het klein-menschelijke en hem zijn hooge eenzame taak laat zien, de taak zijner toekomst.

We denken hier aan Willem van Oranje, onzen nationalen geloofsheld, den Vader des Vaderlands, den stichter van onzen staat. Vele jaren had hij het weelderige leven geleefd van den verwenden vorst, die de lieveling van zijn keizerlijken meester was. Niettemin werd hij door positie en rang in het politieke leven door God reeds voorbereid op het groote werk der toekomst, en dan, op een keer, wordt er iets warm in het godsdienstig nog zoo onverschillige hart. Dan wordt daar de deernis wakker met de verdrukten en langzamerhand wordt die deernis zóó machtig in hem, dat hij hun taak tot de zijne maakt. . . . En dan zien we

dat wondervolle zich voltrekken, dat de man groëit met zijn taak en dat, naarmate die taak zwaarder wordt, het geloof in hem wast, aldoor wast, zoodat hij zich, als het uur daar is, zonder aarzelen in de golven stort en alles op het spel zet, niet voor zichzelf, o neen, maar voor de zaak van God en van het geweten, voor de zaak van een klein volk, dat de macht van den tyran durft weerstaan, omdat het dien tyran weerstaan moët ter wille van de rust in zijn geschokte geweten. . . .

We moeten onwillekeurig denken aan deze schitterende figuur, omdat we een oogenblik willen verwijlen bij een man, die in vele opzichten op dien edelen prins gelijkt, ook een man, die een volk aaneen wist te smeden en daartoe door God Zelf geroepen werd. George Washington bedoelen we, den stichter van Amerika, nadat hij zijn volk in een moeilijken krijg van zijn verdrukker had vrijgemaakt.

Het schilderij van Gilbert Stuart, dat in Sulgrave Manor hangt, geeft hem ons niet bijzonder aantrekkelijk. In dit opzicht gaat de vergelijking niet op. Maar wie denkt er bij de vergelijking van groote mannen aan de uiterlijke gelijkenis? Dan letten we op den levensgang en daarin vinden we wel degelijk overeenkomst.

Want Willem van Oranje heeft een volk vrij moeten maken met de ellendigste middelen. Tegen de geduchte legioenen van de militaire mogendheid bij uitnemendheid, Spanje, moest hij de boeren en visschers van het drassige Holland in het geweer brengen. Boven-menschelijke taak inderdaad. Was het met Washington niet precies zoo, toen hij tegen Englands soldaten optrok met een handvol slecht gekleede en

nog slechter gevoede manschappen, voor het meerendeel het gepeupel, dat geen werken geleerd had op de plantages van Virginia of New-England? En toch heeft hij daarmede wonderen gedaan, deze voormalige landmeter, die niet eens een militaire school had bezocht.

Hij was niet eens zoo'n heel groot man, deze Washington. Wanneer we zijn geschiedschrijvers lezen, vernemen we niet veel bijzondere dingen over hem. Maar één ding had hij, dat hem onderscheidde: hij had een onwrikbaar karakter en hij stond als een man voor zijn taak. Hij heeft heusch niet veel gelegenheid gehad, zijn overigens scherp verstand te ontwikkelen, want het moeilijke leven riep hem al vroeg naar de wegen der praktijk, maar wat hij wist, bezat hij en hij heeft het terdege gebruikt. Maar gróót is hij geweest om zijn rotsvaste geloof in de zaak, waaraan hij zijn krachten gaf, en toen hij, nauwelijk zeventien jaar oud, al met een opdracht van zijn regering door de oerwouden aan de Ohio naar de Fransche forten trok, was hij reeds bezield met die weergalooze onverschrokkenheid, die van geen wijken weet.

In die dagen streed hij echter nog onder Engelsche vlag. In die zeven jaar is slechts teleurstelling zijn deel geweest, want reeds toen moest hij ondervinden, dat

Washingtons grootste dag in den Amerikaanschen vrijheidsoorlog. De Engelsche generaal Cornwallis voor Washington, na de overgave van de vesting Yorktown in October 1781

Naar een schilderij van E. Hess
Fotografische reproductie door
Franz Hanfstaengl te München

Engeland wel opdrachten wist te geven, maar niet de middelen verschaft, om ze uit te voeren. Maar juist die jaren had de twintigjarige kolonel noodig om de onwrikbare te worden, die God voor dat bevrijdingswerk noodig had.

Zeven en twintig jaar was hij oud, toen de oorlog met Frankrijk eindigde en hij naar Mount Vernon trok, het landgoed, dat hij geërfd had van zijn broer Lawrence. Toen scheen de rust in zijn leven te zijn gekomen, want nu kon de jonge kolonel zich gaan wijden aan de verbetering van zijn bezittingen. De gelukkige, hij had juist zijn betooverende vrouw naar zijn huis geleid en de rust scheen hem te wachten, de rust van het leven op het land... En waarlijk, zeven jaar heeft hij zoo ongestoord mogen genieten, maar toen was het uit, want de oorlog met Engeland, het moederland, brak uit.

Want Engeland minachtte in zijn hoogmoed de koloniën, vergat dat het zijn eigen kinderen waren, die hier zijn macht hadden gesticht. En welke kinderen! Waren het niet de onverzettelijke rondkoppen van Cromwell, die hier zich hadden nedergezet? En waren daar later niet bijgekomen de royalisten, die het onder Cromwell weer niet konden harden? Wij geven hier geen geschiedenis van dien tijd, maar we willen er toch dit van zeggen: rondkoppen zoowel als royalisten waren fiere mannen geweest, die niet wilden bukken voor een overmacht en liever ontbering leden in een nieuw vaderland, dan blijven in het oude. Zou er dan geen krachtig geslacht gegroeid zijn uit deze uitgewekenen?

Maar dat vergat Engeland allemaal. En het ging de nakomelingen van die mannen behandelen als waren ze heloten. Zware, verachtelijke belastingen werden hun opgelegd, hun burgerlijke vrijheden vertrapt. En toen het eindelijk met de verdrukking al te erg werd, deden de Amerikanen wat ieder ander volk zou hebben gedaan: ze stonden op tegen het gezag van Engeland.

Indien ze echter toen niet van God het geschenk hadden gekregen van een wakker, onverzettelijk man, een karakter, dat van geen wijken wist, dan zouden ze niet uit dezen krijg te voorschijn gekomen zijn als overwinnaars en als een zelfstandige natie. Maar die afzonderlijke koloniën sloten zich aaneen en het is Washington geweest, die dat bestond.

Na een strijd van acht jaar, een bange strijd, waarin het vaak leek, of alles verloren was, waarin soms hongersnood heerschte bij hen, die vechten moesten tegen de best gedirde troepen van Engeland, werd het pleit beslecht en was de oorlog door de Amerikanen gewonnen. Dank zij de vormende kracht van Washington, dank zij zijn onversaagd volharden, toen bijna ieder den strijd opgeven wilde. Onbaatzuchtig heeft hij dien strijd gestreden, salaris weigerde hij. Ver stond hij boven het nietige gepruts der menschen en het eenige, dat hem bezieling gaf in zijn eenzame taak, was zijn onwankelbaar vertrouwen op God...

Heeft men hem geliefd, dezen Amerikaanschen vader des vaderlands? Wij moeten het betwijfelen. Beminne-lijk was hij niet, eerder stuursch en afgemeten. Maar zonder mankeeren had men zich voor hem in den dood gestort en dat was de cijns, die men bracht aan zijn geduchte persoonlijkheid. Men vereerde hem, men zou hem koning hebben willen maken, maar verontwaardigd weigerde hij en hij werd Amerika's eerste president.

Op den 22sten Februari was Washington geboren, twaalf dagen vóór de achttiende eeuw ten einde liep, overleed hij; de eeuw waarin zijn land en volk groot

zouden worden, de machtige natie, heeft hij niet meer mogen betreden. Anderen zouden zijn taak voortzetten en in die nieuwe eeuw zou een Lincoln de man zijn, die, bezielde door de daden van dezen grooten Patriot, ook diens idealen zou verwezenlijken: de bevrijding der slaven van hun ketenen, het wegwissen van den smet, die rustte op dit land. En vóór deze nieuwe eeuw ten einde zou zijn, zou heel de wereld weten, dat Amerika eenmaal de leiding zou krijgen van de wereldpolitiek, welke leiding het nu gekregen heeft. Q. A. DER.

DE SPRAKE GODS

ALLE EEUWEN DOOR HEEFT MEN GETRACHT, het onbegrepen te verklaren, en waar de grens der wetenschap was bereikt, vooral waar het betref onverklaarbare natuurverschijnselen, ging het aanschouwen over in vreesachtig bijgeloof.

Het was 26 Januari tweehonderdvijftig jaar geleden, dat Nederland, en in 't bijzonder Zeeland door een ontzaglijken orkaan werd geteisterd, en men meende deze ramp reeds voorspeld te weten door het feit, dat in de jaren 1680 en 1681 een staartster was gezien.

Melding hiervan wordt gemaakt in

„De geschiedenissen van het Vereenigt Nederlandt, zedert desselfs eerste opkomst tot op deese onse dagen; hoe 't selve verlost, verhoogt en bewaert is door wonderen van Godts voorzienigheid onder 't bestuur der Princen van Oranje en Naussauw, enz.” door Johan Blomhert.

Deze predikant-geschiedschrijver, van wien wij mogen verwachten, na den eerbiedwaardigen titel van zijn boek te hebben gelezen, dat hij ons uitgebreid verslag zal doen van hetgeen is voorgevallen, geeft slechts met één pennestreek te zien, wat het jaar 1682 aan belangrijks oplevert.

„Den 26sten January gaf Godt een vreeselijke storm, met een geweldige Watervloedt, dat Zeelandt bysonder hart trof.

Soo begon men de beginselen der ellende te sien, die Godt den aardbodem bedreygd hadde; want Europa was in 't laetst van 1680, en begin van 1681, verschrikt door die vreeselyke Staertsterre.”

Wie misschien met minachting ziet op deze vrees van onze voorouders voor natuurverschijnselen, bedenke, dat ook de tegenwoordige verlichte menschheid zich niet kan onttrekken aan de magische kracht van het buitengewone.

Het ligt ons allen nog versch in 't geheugen, hoe in 1911 door de komeet van Haley de wereld in verwarring werd gebracht, en door velen het einde nabij werd geacht.

Alle berekeningen echter dienaangaande hebben gefaald. Van die ure weet niemand.

Was het in 1682 slechts een enkele stormdag in ons kleine vaderland, waarin men de sprake Gods hoorde en verschrikt werd, thans loeien de orkanen van Gods toorn over de geheele wereld, en wie merkt daar op?

Men spreekt van crisis en malaise, en meent de oorzaak daarvan gevonden te hebben in kapitalisme, concurrentie en overproductie. En ook aan Rusland wordt zijn deel in de schuld van den economischen chaos toegekend.

Maar nog zien velen niet den ondergrond van deze gebeurtenissen.

't Is God, die de volkeren geeselt. En 't is hier geen plaatselijk verschijnsel van korten duur, maar een wereldomvattend oordeel.

Het is een voortschrijden naar het einde, waarbij wij niet te letten hebben op „die Staertsterre,” maar op de teekenen der tijden, die God in het wereldgebeuren geeft.

(INGEZONDEN)

K. W.